

ETKİLEŞİMLİ TAHTALAR İÇİN ORTA ÖĞRETİM COĞRAFYA VİDEOLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Ahmet AĞIR*

ÖZ

Bu çalışmanın amacı “Etkileşimli Tahtalar İçin Orta Öğretim Coğrafya Ders İçeriği Hazırlama ve Konu Anlatımı Projesi” kapsamında hazırlanan kazanım tabanlı coğrafya videoları hakkındaki coğrafya öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymaktır. Çalışma grubunu oluşturan 131 coğrafya öğretmeni kişi elverişli örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak 18 soruluk bir ölçek uygulanmıştır. Veriler incelenerek coğrafya videolarının öğretmen ve öğrencilere katkılarıyla ilgili belirlenen iki tema çerçevesinde tartışılmıştır. Coğrafya videolarının öğretmenlere olan katkılarıyla ilgili öğretmenler videoların pek çok açıdan yararlı olduğu görüşünü belirtmiştir. Öğretmenler aynı zamanda öğrenciler için de yararlı olduğunu ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: e-içerik, FATİH projesi, coğrafya video, eğitsel video, etkileşimli beyaz tahta

EVALUATION OF SECONDARY SCHOOL GEOGRAPHY VIDEOS FOR INTERACTIVE WHITEBOARDS: VIEWS OF TEACHERS

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the views of teachers on gain-based geography videos prepared under the research titled “Secondary School Geography Videos for Interactive Whiteboards Project”. Study group consists of 131 geography teachers all of whom were selected by convenient sampling method. 18-item scale was applied as a means of data collection. By data analyzing, the two themes as the contribution of geography videos to teachers and students were discussed. By means of the contribution of geography videos to the teachers, teachers expressed their opinions that geography videos are beneficial from many perspectives. Teachers also stated the beneficiary of it for the students as well.

Keywords: e-content, FATİH Project, Geography Video, Instructional Video, Interactive Whiteboard (IWB)

* Yrd. Doç. Dr. Ahmet AĞIR, İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: agir@istanbul.edu.tr

GİRİŞ

Teknolojide son yıllarda meydana gelen büyük değişimler, pek çok alanı olduğu gibi eğitimi de etkilemiştir. Günümüzde eğitimde teknoloji kullanımı her geçen gün artmaktadır. Aksoy (2005) eğitimde teknoloji kullanımıyla ilgili genel olarak akla ilk gelen eğitimde bilgisayarların kullanımıdır. Oysaki kara tahtadan, haritaya, televizyona kadar pek çok teknoloji eğitimde kullanılabilir. Eğitimde teknoloji kullanımının öğrencilere İşbirlikli çalışma olanağı sağlama, aktif öğrenmelerine yardımcı olma, iletişim becerilerini geliştirme, öğrenmelerini zenginleştirme, teknolojik bir geleceğe hazırlama gibi pek çok katkısı mevcuttur (Afshari vd., 2009).

Tüm bu katkılarında dolayı eğitimde teknoloji kullanımıyla ilgili projeler yaygınlaşmaktadır. Bu projelerden biri de Fırsatları Arttırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi yani FATİH projesidir.

Okullarda teknoloji kullanımını sağlamak ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki tüm okullarda 570.000 derslikte dizüstü bilgisayar, LCD Panel etkileşimli Tahta ve İnternet ağ alt yapısı ve bunun yanı sıra öğretmenlere bu teknolojilerin kullanımı konusunda hizmet içi eğitimler sağlanmaktadır. Fatih projesi kapsamında Şubat 2012 tarihi itibarı ile 17 il 52 okulda tablet bilgisayar pilot uygulaması gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra projenin 5 yılda tamamlanması planlanmaktadır. Birinci yıl ortaöğretim okulları, ikinci yıl ilköğretim ikinci kademe, üçüncü yıl ise ilköğretim birinci kademe ve okulöncesi kurumlarının BT donanım ve yazılım altyapısı, e-çerik ihtiyacı, öğretmen kılavuz kitaplarının güncellenmesi, öğretmenler için hizmet içi eğitimler ve bilinçli, güvenli, yönetilebilir BT internet kullanımı ihtiyaçlarının tamamlanması hedeflenmektedir (<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6>).

Eğitimde Fatih projesi beş ana bileşenden oluşmaktadır. Bunlar:

1. Donanım ve Yazılım Alt Yapısının Sağlanması
2. Eğitsel E-çeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi
3. Öğretim Programlarında Etkin BT Kullanımı
4. Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimi
5. Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BT kullanımının sağlanmasıdır (<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6>).

Proje sürecinde eğitim programları BT destekli öğretime uygun hale getirilecek ve e-içerikler geliştirilecektir. E-içerik ihtiyacını karşılamak üzere MEB Eğitim Bilişim Ağı (EBA) (<http://www.eba.gov.tr/>) geliştirmiştir. Öğrenci ve öğretmenlerin e-dergi, e-kitap ve video gibi e-içeriklere ulaşmalarını sağlamaktadır. EBA için geliştirilen e-içeriklerden biri de MEB-İSUZEM (İstanbul Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi) ortak projesi olan etkileşimli tahtalar için orta öğretim coğrafya ders içeriği hazırlama ve konu anlatımı projesidir. Proje temel olarak 9, 10, 11 ve 12. sınıflar için etkileşimli tahtalarda kullanılmak üzere, etkileşimli eğitsel videoların hazırlanması şeklindedir (Gücüköğlü, Ceylan & Dursun, 2013).

Bu çalışmanın amacı” Etkileşimli Tahtalar İçin Orta Öğretim Coğrafya Ders İçeriği Hazırlama ve Konu Anlatımı Projesi” kapsamında hazırlanan kazanım tabanlı coğrafya videoları hakkındaki coğrafya öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Bu çalışma etkileşimli tahtalar için orta öğretim coğrafya ders içeriği hazırlama ve konu anlatımı projesi kapsamında hazırlanan kazanım tabanlı coğrafya videoları hakkındaki coğrafya öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymayı amaçladığı için betimsel bir çalışmadır. Çalışmada var olan bir durumu ortaya koymak amaçlanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu oluşturan 131 coğrafya öğretmeni kişi elverişli örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Coğrafya öğretmenlerinden 87’si (%56) erkek; 68’i (%44) kadındır.

Tablo 1: Cinsiyet Dağılımı

	f	%
Erkek	87	56
Kadın	68	44
Toplam	155	100

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak 18 soruluk bir ölçek uygulanmıştır. Ölçek araştırmacı tarafından geliştirilmiş olup; sorular coğrafya videolarının öğretmen ve öğrencilere katkılarıyla ilgili öğretmen görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ölçekte öğretmenlere ifadeler verilmiş, Evet veya Hayır seçenekleri sunulmuştur.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında coğrafya öğretmenlerine ölçek yüz yüze uygulanmıştır. Katılımcılar gönüllük ilkesi ve çalışmanın amacı konusunda bilgilendirilmiştir. Anketin uygulanması yaklaşık 30 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerle incelenerek coğrafya videolarının öğretmen ve öğrencilere katkılarıyla ilgili iki tema belirlenmiştir. Bu bağlamda verilerin analizinde yüzde ve frekans kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Coğrafya Videolarının Öğretmenlere Katkıları

Tablo 2: Coğrafya videolarının öğretmenlere olan katkılarıyla ilgili öğretmen görüşleri

Sorular	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
İzlediğim videolardaki öğrenme nesnelere ayrı ayrı da kullanılabiliyor olmasının faydalı olacağını düşünüyorum.	125	95	6	5	131	100
İzlediğim videoların öğretmenlerde etkileşimli tahta kullanımı konusunda bir farkındalık yaratacağını düşünüyorum.	129	98	2	2	131	100
İzlediğim videoların etkileşimli tahtayı derslerimde kullanmama yardımcı olacağını düşünüyorum.	128	98	3	2	131	100
Video içeriğinde ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorular bulunması gerektiğini düşünüyorum	128	98	3	2	131	100
İzlediğim videoyu ve/veya videoda kullanılan materyalleri derslerimde kullanmak isterim.	131	100	0	0	131	100
İzlediğim videonun öğretmen için olumlu yönleri olduğunu düşünüyorum.	130	99	1	1	131	100
İzlediğim videoları sınıfta derslerimde kullanırım.	128	98	3	2	131	100
İzlediğim videoları öğrencilerimin izlemesi için öneririm, yönlendiririm.	129	98	2	2	131	100
E-İçerikleri derslerimde kullanırım.	129	98	2	2	131	100

Coğrafya videolarının öğretmenlere olan katkılarıyla ilgili öğretmen görüşleri incelendiğinde videonun öğretmen için olumlu yönleri olduğunu (f=130; %99), öğrenme nesnelere ayrı ayrı da kullanılabiliyor olmasının faydalı olacağını (f=125; %95), etkileşimli tahta kullanımı konusunda bir farkındalık yaratacağını (f=125; %95),

etkileşimli tahtayı derslerinde kullanmalarına yardımcı olacağını (f=129; %98), videoyu ve/veya videoda kullanılan materyalleri derslerinde kullanmak istediklerini (f=131; %100) belirttikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra videoları öğrencilerin izlemesi için yönlendireceklerini (f=129; %98) ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden video içeriğinde ölçme ve değerlendirmeye yönelik sorular bulunması gerektiği (f=128; %98) konusunda öneri gelmiştir.

Coğrafya Videolarının Öğrencilere Katkıları

Tablo 3: Coğrafya videolarının öğrencilere olan katkılarıyla ilgili öğretmen görüşleri

Sorular	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
İzlediğim videoların etkileşimli tahtanın kullanılmasının faydalı olacağını düşünüyorum.	131	100	0	0	131	100
İzlediğim videolarda öğretmen anlatımının olmasının faydalı olacağını düşünüyorum.	74	56	57	44	131	100
İzlediğim videoların sınıf içi / sınıf dışı kullanılabilceğini düşünüyorum (ödev, ev çalışması, sınavlara hazırlık vs.)	126	96	5	4	131	100
İzlediğim videoların lise öğrencilerine uygun olduğunu düşünüyorum.	128	98	3	2	131	100
İzlediğim videoların ders esnasında öğrencilerin ilgisini çekeceğini düşünüyorum.	131	100	0	0	131	100
Coğrafya dersleri bu tür videolar ile desteklenir ise, öğrencilerin coğrafya dersine karşı tutumlarında (ilgi, istek, motivasyon düzeyi vb.) değişiklikler olacağını düşünüyorum.	130	99	1	1	131	100
Öğrencilerin bu tür hazırlanmış videoları düzenli olarak izleyerek derslerine çalışacaklarını düşünüyorum.	108	82	23	18	131	100
İzlediğim videoların öğrenci için internete yüklenerek öğrencinin kullanımına sunulmasının faydalı olacağını düşünüyorum.	122	93	9	7	131	100
İzlediğim videoların mobil/tablet cihazlarda izlenebilir olmasının öğrenciler için faydalı olacağını düşünüyorum.	123	94	8	6	131	100

Coğrafya videolarının öğrencilere olan katkıları incelediğinde, videoların sınıf içi / sınıf dışı kullanılabilceğini (f=126, %96), lise öğrencilerine uygun olduğunu (f=128, %98), videoda etkileşimli tahtanın kullanılmasının faydalı olduğunu düşündükleri (f=131,

%100), ders esnasında öğrencilerin ilgisini çekeceğini (f=131, %100), öğrencilerin coğrafya dersine karşı tutumlarında (ilgi, istek, motivasyon düzeyi vb.) değişiklikler oluşturabileceğini (f=130, %99), internete yüklenmesinin (f=122,%93) veya mobil/tablet cihazlarda izlenebilir olmasının öğrencilere faydalı olabileceğini (f=123, %94) ifade ettikleri görülmektedir. Farklı araştırmacılar da eğitsel videoların öğrencilerin motivasyonu artırdığını söylemektedir (Kumar, 1991; Hagen, 2002; Pekdağ, 2009). Ayrıca öğrencinin dikkatini etkinleştirerek, konuya odaklanmayı sağlanmaktadır (Duchastel, Fleury ve Provost, 1988).

Ayrıca öğretmenlerin çoğu öğrencilerin bu tür hazırlanmış videoları düzenli olarak izleyerek derslerine çalışacaklarını da (f=108, %32) vurgulamaktadır. Buna karşılık, öğretmenlerin videolardaki öğretmen anlatımını çok desteklemediği (f=74, %56) görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amacı "Etkileşimli Tahtalar İçin Orta Öğretim Coğrafya Ders İçeriği Hazırlama ve Konu Anlatımı Projesi" kapsamında hazırlanan kazanım tabanlı coğrafya videoları hakkındaki 131 coğrafya öğretmenin görüşlerini ortaya koyulmuştur. Verilerle incelenerek coğrafya videolarının öğretmen ve öğrencilere katkılarıyla ilgili belirlenen iki tema çerçevesinde tartışılmıştır. Coğrafya videolarının öğretmenlere olan katkılarıyla ilgili öğretmenler videoların pek çok açıdan yararlı olduğu görüşünü belirtmiştir. Öğretmenler aynı zamanda öğrenciler için de yararlı olduğunu ifade etmişlerdir. Yalnızca videolardaki öğretmen anlatımının diğerlerine nazaran daha az yararlı olduğunu düşünmektedirler. İleriki çalışmalarda daha derinlemesine analizler yapılabilmesi için nitel araştırmalar yapılabilir. Öğrencilerin başarısı, motivasyonu vb. üzerindeki etkilerinin incelenmesi için deneysel araştırmalar yapılabilir. Videoların ve içerisindeki ayrı materyallerinin kullanılabilirlik analizleri gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Afshari, M., Bakar, K. A., Luan, W. S., Samah, B. A. ve Fooi, F. S. (2009). Technology and school leadership. *Technology, Pedagogy and Education*, 18(2), 235-248.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2011). *Eğitimde FATİH Projesi*. Erişim: 17 Aralık 2011, <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/index.php>

- Gücükođlu, B., Ceylan D. Y. ve Dursun, Z., (2013). *Etkileşimli Beyaz Tahtalar İçin Arayüz Tasarımı ve İçerik Geliştirme: Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafiya Dersi Örneđi*. Erişim: 28 Ocak 2014, <http://inet-tr.org.tr/inetconf18/bildiri/81.pdf>
- Pekdağ, B. (2009). *Kimya Öğreniminde Alternatif Yollar: Animasyon, Simülasyon, Video ve Multimedya ile Öğrenme*. Erişim: 28 Ocak 2014, <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/124770-20110902132056-6.pdf>
- Hagen, B. J. (2002). *Lights, camera, interaction: Presentation programs and the interactive visual experience*. Paper presented at the Society for Information Technology and Teacher Education International Conference, Nashville, TN.
- Duchastel, P., Fleury, M. ve Provost, G. (1988). Rôles cognitifs de l'image dans l'apprentissage scolaire. *Bulletin de Psychologie*, 41(386), 667-671.
- Kumar, D. D. (1991). Hypermedia: A tool for STS education? *Bulletin of Science Technology & Society*, 11, 331-332.

